

Samenvatting

Doelstelling van de voorjaarsnota 2016 is om de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor de langere termijn aan het algemeen bestuur voor te leggen en daarmee een kader te creëren voor de begroting 2017 en de meerjarenbegroting. Dit vloeit voort uit het bepaalde in artikel 4 en 5, van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (vastgesteld door het algemeen bestuur op 30 juni 2010).

Voorgesteld besluit

- In te stemmen met de ambities en dekkingsmogelijkheden voor de begrotingsjaren 2017-2020;
- De meerjarenraming, de investeringsplanning en het voor 2017 in beeld gebrachte kostenniveau, als uitgangspunt te nemen voor het opstellen van de ontwerp-begroting 2017.

Toelichting

Hierbij wordt u de eerste, volledig onder verantwoordelijkheid van het nieuwe college tot stand gekomen, ontwerp-voorjaarsnota 2016 aangeboden. Deze voorjaarsnota 2016 is gebaseerd op de kaders zoals vastgesteld bij de voorjaarsnota 2015, de begroting 2016 en de bij de bespreking van de begroting 2016 vanuit uw algemeen bestuur meegegeven aandachtspunten om tot “beleidsrijke uitwerking” te komen. Deze voorjaarsnota is de eerste uitwerking van Waterkoers die door uw algemeen bestuur in maart 2016 is vastgesteld. De onderwerpen voor nieuw beleid zijn in de tekst van de voorjaarsnota apart inzichtelijk gemaakt onder ambities.

In deze voorjaarsnota 2016 worden voor ambities extra middelen vrijgemaakt uit de bestaande begroting voor wateroverlast, stedelijk water, veenweidebeleid, duurzaamheid en innovatie. Daarnaast zijn extra middelen vrijgemaakt voor onvermijdelijke uitgaven voor huisvesting Poldermolen en buitendiensten. Deze hangen samen met een moderne manier van werken en aanpassingen ter verbetering van duurzaamheid en informatieveiligheid.

Er staat druk op het kostenniveau van ons waterschap met name de uitgaven voor het watersysteem. Onze jaarlijkse bijdrage aan het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) van € 8,7 miljoen structureel is opgenomen in de begroting en de invoering van de nieuwe Omgevingswet zal de komende jaren extra middelen vragen. Tevens staat er druk op onze organisatie vanwege de uitvoering van grote projecten waardoor de investeringen de komende jaren toenemen. Het betreft de uitvoering van de nieuwbouw RWZI-Utrecht, Dijkversterking Centraal Holland (DCH), Gekanaliseerde Hollandse IJssel en de KWA+.

De voorjaarsnota 2016 is één van de drie P&C rapportages die in juli 2016 aan het Algemeen Bestuur worden aangeboden. De drie rapportages zijn:

- Jaarstukken 2015: de rapportage over het boekjaar 2015;
- 1e begrotingswijziging 2016 (inclusief 1e bestuursrapportage 2016): de rapportage gaat over de voortgang in het begrotingsjaar 2016;
- Voorjaarsnota 2016: deze geeft beleidsontwikkelingen en de financiële vertaling voor de periode 2017-2020

De voorjaarsnota 2016 is de basis voor de begroting 2017 en het kader voor de meerjarenraming van 2018 – 2020. De relevante ontwikkelingen uit de jaarstukken 2015 en de 1^e bestuursrapportage 2016 zijn verwerkt in de voorjaarsnota 2016.

De voorjaarsnota 2016 is, in lijn met eerdere digitale producten als de begroting 2016, opgezet in de vorm van een E-magazine (Link: www.waterschaponline.nl/voorjaarsnota2016). In de bijlage is een samenvatting van de belangrijkste financiële hoofdonderdelen opgenomen.

Algemeen financieel kader 2017 - 2020:

Als financieel kader voor de jaren 2017 tot en met 2020 geldt dat de beleidslijn van een gelijkmatige tariefsontwikkeling en het streven naar kostendekkende tarieven leidend zijn. Voor de jaren tot en met 2018 geldt een tariefopslag boven het indexcijfer van 1,5 %. Dit geldt voor zowel het watersysteembeheer als het zuiveringsbeheer. Met de recente besluitvorming in het algemeen bestuur op 16 maart 2016 met betrekking tot de Nieuwbouw Rwwi Utrecht geldt dat voor de Zuiveringsheffing is gekozen voor het ook in 2019 toepassen van een tariefopslag van 1,5 % boven de index. Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat de inzet de komende jaren er op is gericht om deze tariefopslag in 2019 niet of slechts gedeeltelijk toe te hoeven passen.

In de komende periode ziet ons waterschap zich gesteld voor omvangrijke beleidsinhoudelijke onderwerpen en de uitvoering van grote projecten. Deze voorjaarsnota 2016 geeft inzicht in de inhoudelijke afwegingen en de financiële consequenties die hieraan verbonden zijn. Belangrijk hierbij is het onderscheid te maken in onze twee hoofdtaken, de zuivering en het watersysteembeheer. Onderstaand lichten we dit toe.

Zuivering:

Voor de zuiveringsheffing zijn in de afgelopen 2 jaar al belangrijke besluiten genomen. Deze besluitvorming was gebaseerd op beleidsinhoudelijke vernieuwing (RWZI-Utrecht) en de financiële consequenties daarvan. Ter dekking van deze uitgaven heeft het algemeen bestuur in 2014 gekozen voor een dekkend financieel meerjarenplan (het zogenaamde spaarmodel). De financiële consequenties voor onze zuiveringstaak zijn mede door het besluit over de RWZI-Utrecht van 16 maart 2016 sluitend in onze meerjarenraming verwerkt.

Watersysteem

Voor de watersysteemheffing zijn er de afgelopen jaren veel ontwikkelingen geweest die hebben geleid tot kostenstijgingen. Een aantal ontwikkelingen zijn financieel structureel vertaald in de begroting. Voorbeelden: een bijdrage in het hoogwaterbeschermingsprogramma, onderzoeken naar voorkoming van wateroverlast en schoon water in de stad.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen die bij het opstellen van de begrotingen nog niet concreet geraamd kunnen worden. Voorbeelden hiervan zijn:

- de ontwikkelingen in de bestrijding van de gevolgen van piekbuien;
- maatregelen ter beperking van de bodemdaling in het veenweidegebied en
- de wijze van het op orde brengen van de keringen.

Al deze ontwikkelingen zorgen voor een stijgende kostenlijn voor ons waterschap in de komende jaren.

Omdat ons waterschap op dit moment nog beschikt over een relatief sterke reservepositie zijn de belastingtarieven voor de watersysteemheffing tot op heden beperkt gestegen.

Vanuit het perspectief om op termijn te komen tot kostendekkende tarieven aan de kant van watersysteembeheer wordt duidelijk dat HDSR structureel voor haar watersysteembeheertaken nog onvoldoende middelen beschikbaar heeft om deze ook na 2018 kostendekkend uit te kunnen voeren. Dit is overigens een landelijke trend waarvoor vele waterschappen hogere belastingtarieven moeten vaststellen.

Het college heeft besloten dit jaar een onderzoek naar de kostenontwikkeling – en kostendekkendheid van watersysteem in de komende jaren uit te voeren. De uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt om bij de voorjaarsnota 2017 een aantal scenario's aan het Algemeen Bestuur voor te leggen om oplossingen voor dit vraagstuk te vinden. Hierbij wordt met de verkregen resultaten uit het onderzoek ingegaan op de vraag in welke mate en kwaliteit onze taken uitgevoerd kunnen c.q. moeten worden en welke dekkingsmogelijkheden hiervoor ingezet kunnen worden.

Ambities en nieuwe impulsen.

Bij het opstellen van de begroting 2016 is € 0,4 miljoen ruimte (waarvan € 0,1 mln. structureel en € 0,3 mln. incidenteel) gemaakt om te starten met de belangrijkste ambities voor waterveiligheid (€ 0,1 miljoen), extra onderzoek Veenweidegebied (€ 0,1 miljoen), onderzoek effecten klimaatverandering (€ 0,15 miljoen) en een incidenteel onderzoeksbudget duurzaamheid en innovatie (€ 0,05 miljoen).

Bij deze voorjaarsnota 2016 stelt het college voor om deze ambities structureel te maken en deze extra impuls voor de jaren 2017 tot en met 2020 door te zetten. Ook is het noodzakelijk om na de herijking van de huisvesting aanvullend budget te reserveren voor de kantoorhuisvesting aan de Poldermolen en een aantal buitendienstlocaties. Dit in verband met nieuwe werkwijzen, informatieveiligheid en duurzaamheid.

De financiële ruimte hiervoor heeft het college vrijgemaakt uit de bestaande begroting. Waardoor voor deze intensiveringen geen verhoging van de tarieven noodzakelijk is. Concreet betreft dit reserveringsposten (bv stelpost indexering investeringen) die in de afgelopen jaren 2013 – 2015 niet noodzakelijk zijn geweest. Onderstaand het overzicht van aanvullende ambities die wij in de meerjarenperiode 2017 tot en met 2020 verder willen voortzetten. Bij deze ambities geven we weer of het hier kosten betreft die aan de kant van watersysteem worden gevonden of aan de kant van zuivering.

Projecten 2017-2020

In deze voorjaarsnota is in het e-magazine een aparte paragraaf opgenomen over projecten met als titel projecten in het vizier. Hoofddlijn is dat naast de reguliere projecten, met een gemiddeld meerjarig investeringsvolume rond de € 25 miljoen, HDSR een aantal grote specifieke projecten kent zoals de RWZI-Utrecht, de Dijkversterking Centraal Holland, Gekanaliseerde Hollandse IJssel en de KWA plus. Dit betekent dat het meerjarig investeringsvolume de komende jaren duidelijk hoger zal liggen. In de bijlage is de investeringsopgave voor de periode tot en met 2020 opgenomen. De focus ligt de komende jaren op het kwalitatief goed uitvoeren van deze projecten binnen de gestelde kaders.

Belangrijk aandachtspunt in bovenstaande tabel is het gegeven dat de uitgaven voor met name het watersysteem in 2017 en 2018 mede gedekt worden door onttrekkingen aan de egalisatiereserve. Deze reserves zijn (c.p.) na 2018 niet meer toereikend om verdere onttrekkingen te kunnen doen zonder dat hiervoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Het college zal, zoals hiervoor reeds gemeld, het inmiddels gestarte onderzoek naar de kostenontwikkeling – en kostendekkendheid van watersysteem als basis gebruiken om bij de voorjaarsnota 2017 voorstellen hieromtrent te doen.

Eigen vermogen / financiering

Over de financiële positie van HDSR valt het volgende op te merken:

- Weerstandsvermogen: het weerstandsvermogen van HDSR kwalificeert zich bij de jaarrekening 2015 met een score van 2.5 als uitstekend. In meerjarenperspectief moet in acht worden genomen dat HDSR voor de watersysteemtaken nog niet structureel kostendekkend is.
- Financiering: vanaf medio 2016 en de komende jaren zal HDSR financiering aantrekken t.b.v. met name de RWZI Utrecht. Over de voortgang en resultaten van deze aan te trekken financiering wordt u apart geïnformeerd bij de reguliere bestuursrapportages.

Overzicht van ambities en dekkingsmogelijkheden

4-mei

		jaren			
		2017	2018	2019	2020
1	Ruimte vragende onderwerpen				
A	Duurzaamheid	50.000			
B	Innovatie	50.000	50.000	50.000	50.000
C	Impuls regeling	20.000	170.000	170.000	170.000
D	Onderzoek effecten piekbuien	100.000	-	-	-
E	Visualisering modelinstrumentarium	50.000			
F	Veenweide	200.000	200.000	200.000	200.000
G	Huisvesting Kantoorpand	-	200.000	200.000	200.000
H	Huisvesting buitendiensten	150.000	200.000	200.000	200.000
I	Omgevingswet (eigen invoeringskosten en externe bijdragen)	pm	pm	pm	pm
	Totaal ruimte vragende onderwerpen (exclusief PM posten)	620.000	820.000	820.000	820.000
	Toerekening aan watersysteem	470.000	570.000	570.000	570.000
	Toerekening aan zuiveringsheffing	150.000	250.000	250.000	250.000
2	Dekkingsmogelijkheden				
J	Indexeringsbuffer investeringsomvang	600.000	600.000	600.000	600.000
K	Risico / voorzichtigheid afrekening afvalwater	100.000	100.000	100.000	100.000
L	Rente- en bedrijfsvoerings bijstellingen	350.000	350.000	350.000	350.000
	totaal van dekkingsmogelijkheden (exclusief PM posten)	1.050.000	1.050.000	1.050.000	1.050.000
	Toerekening aan watersysteem	575.000	575.000	575.000	575.000
	Toerekening aan zuiveringsheffing	475.000	475.000	475.000	475.000
3	Saldo ruimtevragend / dekkingsmogelijkheden				
	Totaal (exclusief PM posten)	-430.000	-230.000	-230.000	-230.000
	Toerekening aan watersysteem	-105.000	-5.000	-5.000	-5.000
	Toerekening aan zuiveringsheffing	-325.000	-225.000	-225.000	-225.000

Toelichting op toerekening aan watersysteem / zuiveringsheffing:

- *1) De bedragen duurzaamheid, innovatie en huisvesting zijn in detelling voor 50% aan watersysteem en zuivering toegerekend.
- *2) De bedragen behorende bij de onderwerpen plaagsoorten en mogelijkheid inzet voorziening personeel zijn nog onderdeel van de afhandeling jaarrekeningresultaat 2015 en zijn derhalve niet in de telling opgenomen.
- *3) De indexeringsbuffer wordt voor 50% verdeeld over watersysteem en zuiveringsheffing.
- *4) Negatieve bedragen moeten in de saldotelling gelezen worden als overschot. Positieve bedragen zijn een tekort.

Kaders

Als kaders en uitgangspunten om tot opstelling van deze ontwerp voorjaarsnota 2016 te komen gelden:

- voorjaarsnota 2015;
- begroting 2016;
- waterbeheerplan waterkoers 2016 - 2021
- het Besluit Beheer en Verantwoording Waterschappen (BBVW) waarin is opgenomen dat er sprake moet zijn van een in meerjarig perspectief sluitende meerjarenbegroting.

Financiële aspecten

Opgenomen en beschreven in deze voorjaarsnota 2016 en dit bestuursvoorstel.

Communicatie aspecten

Na vaststelling van de voorjaarsnota 2016 door het algemeen bestuur wordt de voorjaarsnota als E-magazine via de HDSR-website toegankelijk aangeboden.

MVO aspecten

Deze voorjaarsnota 2016 bevat de plannen van het waterschap voor de komende jaren op hoofdlijnen.

De door uw algemeen bestuur vastgestelde lijn van werken maakt hier onderdeel van uit. Specifiek in deze voorjaarsnota is het aspect duurzaamheid als ambitie opgenomen.

Bijlagen

Bijlage 1: Hoofdpijnen financiële kaders: Exploitatieoverzicht meerjarig+ verloop egalisereserves en investeringsopgave meerjarig (dm 1058588)

Bijlage 2: E-magazine: voorjaarsnota 2016 (Link: www.waterschaponline.nl/voorjaarsnota2016)